

University of Toronto
Centre for Medieval Studies

Ph.D. Level Medieval Latin Examination 25th April, 1979

Translate ALL passages. The examination has been set for two hours, but you may take an extra hour if you wish. Each question will be given equal weight in the final assessment. The use of dictionaries is NOT permitted. Please write on alternate lines, on one side of the paper only. DO NOT USE PENCIL.

1. Theophilus de diversis artibus

Eximius prophetarum Daud, quem Dominus Deus praesciuit ante tempora secularia et praedestinavit, quemque iuxta simplicitatem et humilitatem mentis illius 'secundum cor suum' elegit et sibi dilectae plebi principem praeposuit, utque regimen tanti nominis nobiliter et prudenter disponderet spiritu principali confirmavit, tota mentis intentione se colligens in amorem sui Conditoris haec inter alia protulit; 'Domine, dilexi decorem domus tuae.'

Et licet uir tantae auctoritatis tamque capacis intellectus domum hanc diceret habitationem coelestis curiae, in qua Deus ymnidicis angelorum choris inaestimabili praesidet claritate, ad quam ipse totis uisceribus anhelabat dicens: 'Unam petii a Domino, hanc requiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus uitae meae,' siue receptaculum deuoti pectoris et purissimi cordis, cui uere Deus inhabitat, cuius hospitis desiderio idem flagrans orat: 'Spiritum rectum innoua in uisceribus meis, Domine'; tamen ornatum materialis domus Dei, qua locus est orationis, constat eum concupiuisse.

2. The prologue of Gervase of Canterbury to his Cronica

Sanctorum vero orthodoxorum patrum gloriosa et imitanda exempla continentur in historiis vel annalibus quae alio nomine Cronica nuncupantur. In quibus multa querenti sedulo bene vivendi repperiuntur exempla quibus humana ignorantia de tenebris educitur et ut in bono proficiat edocetur. Historici autem et cronici secundum aliquid una est intentio et materia sed diversus tractandi modus est et forma varia. Utriusque una est intentio, quia uterque veritati intendit. Forma tractandi varia, quia historicus diffuse et eleganter incedit, cronicus vero simpliciter graditur et breviter. Sedet historicus inter magniloquos et grandia verba serentes, at cronicus sub pauperis Amiclae pausat tugurio ne sit pugna pro paupere tecto. Proprium est historici veritati intendere, audientes vel legentes dulci sermone et eleganti demulcere, actus, mores vitamque ipsius quam describit veraciter edocere, nichilque aliud comprehendere nisi quod historiae de ratione videtur competere.

3. From the Register of Edmund Lacy of Exeter, 1451

Nonnulli tam clerici quam laici quorum nomina ignoramus pariter et personas, prout ex fidedignorum testimonio et fama publica accepimus, in cimiterio ecclesie beate Marie collegii predicti, pro sepultura christiana inibi consecrato, que quidem ecclesia et eius cimiterium predictum ad paria in iure iudicantur, ad ludum pile vulgariter nuncupatum tenys diebus festivis sepissime et aliis tamquam in loco prophano seu theatro ludere quin

verius illudere atque vanis fedis et prophanis colloquiis et iuramentis inanibus et vanis et sepiissime periuriis illicitis insistere, atque exinde sepius rixas, contenciones movere et conclamaciones erigere et facere in cimiterio predicto non formidant, honorem et devocionem populi christiani in eodem loco pro salute animarum defunctorum Deum exorare volentis nequiter et dampnabiliter perturbando pariter et tanquam per spectacula prohibita subtrahendo, in animarum suarum grande periculum ac divine magestatis offensam notoriam et manifestam.

4. Prologue to the Institutes of Justinian, 533

Imperatoriam maiestatem non solum armis decoratam sed etiam legibus oportet esse armatam, ut utrumque tempus et bellorum et pacis recte possit gubernari et princeps Romanus victor existat non solum in hostilibus proeliis sed etiam per legitimos tramites calumniantium iniquitates expellens, et fiat tam iuris religiosissimus quam victis hostibus triumphator. Quorum utramque viam cum summis vigiliis et summa providentia adnuente deo perfecimus, et bellicos quidem sudores nostros barbaricae gentes sub iuga nostra deductae cognoscunt et tam Africa quam aliae innumerossae provinciae post tanta temporum spatia nostris victoriis a caelesti numine praestitis iterum dicioni Romanae nostroque addito imperio protestantur. Omnes vero populi legibus iam a nobis vel promulgatis vel compositis reguntur. Et cum sacratissimas constitutiones antea confusas in luculentam ereximus consonantiam, tunc nostram extendimus curam et ad immensa prudentiae veteris volumina, et opus desperatum quasi per medium profundum euntes caelesti favore iam adimplevimus.